

ת"פ 60675/09/14 - מדינת ישראל נגד ראובן כהן,רחל צענווירט,רחל גרינבלט

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 60675-09-14 מדינת ישראל נ' כהן ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט ירון מינטקביץ
מדינת ישראל ע"י עו"ד ענת ארוסי

המאשימה

נגד

1.ראובן כהן ע"י עו"ד נחמני
2.רחל צענווירט
3.רחל גרינבלט שתיהן ע"י עו"ד מרים
בריינין

הנאשמים

גזר דין

רקע

הנאשמים הורשעו, על פי הודאותיהם, בעבירות הבאות:

נאשם מס' 1: שימוש לרעה בתעודת בוחר, עבירה על סעיפים 8(2) ו- 8(3) לחוק בחירות לגופים ציבוריים, תשי"ד-1954 (להלן: חוק הבחירות).

נאשמת מס' 2: התחזות כאחר ושימוש לרעה בתעודת בוחר, עבירה על סעיף 8(3) לחוק הבחירות.

נאשמת מס' 3: התחזות כאחר, שימוש לרעה בתעודת בוחר והצבעה שלא כחוק, עבירה על סעיפים 8(3) ו- 11(א)(1) לחוק הבחירות.

ואלו עובדות כתב האישום:

ביום 26.11.12 נערכו בבנייני האומה בירושלים הבחירות המקדימות (פריימריס) של מפלגת הליכוד. לצורך הצבעה, מזדהים חברי מרכז הליכוד בעלי זכות הבחירה באמצעות תעודת זהות.

באותו היום, פנה נאשם מס' 1 לאחיו וביקש כי אשת אחיו, גב' יעל כהן (להלן: **יעל**), תצביע בבחירות, אך הדבר לא התאפשר משום שבתה של יעל היתה חולה. בשל כך, התקשר נאשם מס' 1 אל אחיו מספר פעמים וביקש ממנו את תעודת הזהות של יעל. בשל בקשותיו של הנאשם, העביר לו אחיו את תעודת הזהות של יעל בסמוך לשעה 19:00.

נאשם מס' 1 העביר דרך אנשים אחרים את תעודת הזהות של יעל לנאשמת מס' 3, וזו הגיעה לקלפי עם תעודת הזהות

של יעל, הציגה את עצמה בשמה של יעל וביקשה להצביע. תכניתה של נאשמת מס' 3 סוכלה, בשל ערנותה של עובדת בקלפי.

באותה העת, ניגשה נאשמת מס' 2 לקלפי עם תעודת זהות של אשה אחרת בעלת זכות בחירה, שרה כהן (להלן: **שרה**), התחזתה לה והצביעה בשמה.

נאשם מס' 1 הודה בכתב האישום בעקבות הסדר דיוני אשר כלל תיקון בכתב האישום, ללא הסכמה בענין העונש. נאשמות מס' 2 ו-3 הודו במיוחס להן ללא כל הסתייגות או תמורה מצד המאשימה.

עמדות הצדדים

ב"כ המאשימה התייחסה בטיעונה לחומרת העבירות בהן הורשעו הנאשמים ואל הפגיעה בטוהר הבחירות ואמון הציבור בהן. לאור זאת ביקשה להשית על הנאשמים עונשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות.

ב"כ נאשם מס' 1 הפנה לכך שנאשם מס' 1 פוטר מעבודתו במשטרה בשל ביצוע העבירות וכיום משתכר בדוחק, וגזירת מאסר בעבודות שירות תגרום לו לאבד את מקום עבודתו. ביחס לעבירה טען, כי מדובר בעבירה לא מתוכננת, אשר חלקו של הנאשם בה התמצה בהעברת תעודת זהות של אשת אחיו (יעל) לאדם אחר, בידיעה כי יעשה בה שימוש לצורך הצבעה. לאור אלה, ביקש להשית על נאשם מס' 1 עונש של מאסר מותנה וקנס.

ב"כ נאשמות מס' 2 ו-3 התייחסה לכך שהנאשמות עברו את העבירות ללא תכנון מוקדם, אלא משום שהתבקשו לבצען, מבלי שברקע העבירות עומד מניע אידיאולוגי. את הדגש בטיעוניה שמה על כך שמדובר בנאשמות צעירות ונורמטיביות, ועל הפגיעה הצפויה בהן כתוצאה מן ההרשעה. לאור זאת ביקשה לבטל את הרשעתן של שתי הנאשמות ולהסתפק בהשתתף של"צ.

מתחם העונש

חרף השוני במעשיהם של הנאשמים, הרקע למעשים דומה וכך גם הפגיעה בערכים המוגנים. לאור זאת אקבע ביחס לכולם מתחם עונש אחד.

חומרת מעשיהם של הנאשמים ברורה - מעשיהם נועדו להשפיע שלא כדין, בדרכי רמייה וכזב, על תוצאותיהן של בחירות מוקדמות, המכתיבות את רשימת המועמדים לכנסת של מפלגה.

על החשיבות הרבה שבהקפדה על טוהר הבחירות נפסק בע"פ (י-ם) 2245/01, מ"י נ' אלפנבין:

הליך בחירות תקין ונאות, ללא שבב של כתם ורubb, הנו נשמת אפו של המשטר הדמוקרטי, המבטא באופן חופשי, הוגן ונכון את רצון הרוב. ניסיון פגיעה בהליך זה, תוך מגמה להשפיע בדרכי רמייה ותחבולה על תוצאות הבחירות, בין אם במטרה להטותן ובין אם במטרה להשפיע עליהן בכל דרך אחרת, פוגע באשיות המשטר ומחטיא את הרצון האמיתי של הרוב. לפיכך, התנהגות מעין זו מחייבת תגובה עונשית הולמת וחמורה, על-מנת לבער מן השורש את הנגע הקלוקל. תנאי בל יעבור לכל חברה חופשית הוא אמון מלא ומוחלט של הציבור, ללא כל תג וסייג, בתהליך הבחירה הדמוקרטי. ללא אמון זה תעמוד כל שיטת המשטר בספק. כל שכן אמורים הדברים לגבי חברה, אשר בנושאים רבים חלוקה בדעותיה כמעט שווה בשווה, כך שמעט קולות יכולים להשפיע באופן מוחשי וממשי על התוצאה

עמוד 2

הסופית. השמירה על העקרונות דלעיל, מתחייבת בנסיבות אלו ביתר שאת.

שומה עלינו אפוא לדאוג לכך, כי הציבור יהא סמוך ובטוח בטוהר הבחירות ובתוצאותיהן. יצוין, כי לעניין האמור אין נפקא מינה אם המדובר בבחירות לרשויות המקומיות או בבחירות לשלטון המרכזי. בהתאם לכך יש לבטא את שאט הנפש וסלידת החברה מכל אלה המרשים לעצמם לסטות מנורמה יסודית זו, והחפצים לרכוש לעצמם או למקורביהם קולות ברמייה. בנפשנו הדבר, ללא כחל וסרק.

באותו מקרה החמיר בית המשפט בענשו של נאשם אשר הצביע באמצעות תעודת זהות של אדם אחר וניסה להטיל לקלפי שתי מעטפות הצבעה, והעמיד את ענשו על חודשיים מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ר' גם ע"פ 1820/98, מדינת ישראל נ' נוימן:

מי שמוסר את התעודה שלו המשמשת להצבעה בבחירות לגוף דמוקרטי, פוגע פגיעה חמורה באושיות הדמוקרטיה ובסדרי השלטון והמשפט. יש במעשה זה, כמו בכל מעשה אחר המהווה עבירה על חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה, או בכל חוק אחר המסדיר את ההצבעה לגוף שלטוני, כדי לכרסם ביסודות השלטון והסדר החברתי-דמוקרטי, ומכוון להטות את ההצבעה האמיתית.

העובדה שדרכו של הנאשם ושל אלה שביקשו להשתמש בתעודות זהות, שלו ושל אשתו, לשם הצבעה בבחירות על פיהן - לא צלחה, אין בכך כדי להקהות את עוקץ החומרה שבמעשי הנאשם.

מדיניות הענישה הראויה וההולמת בעבירות אלו היא - השמתו של מבצע העבירה מאחורי סורג ובריח - כדי שיהרהר במעשיו, ולא יעזו - הוא ואחרים להשתמש בשיטות נלוזות כאלו להטיית התוצאות של הבחירות.

השיקולים לקולא שציין בית-המשפט קמא - יש בהם, למירב, כדי שלא להביא להכבדת היד על הנאשם יתר על המידה, אך לא כדי להקל עמו.

באותו מקרה הוחמר עונשו של נאשם אשר מסר את תעודת הזהות שלו לאדם אחר על מנת שיצביע באמצעותה, לששה חודשי מאסר אשר ירצו בעבודות שירות.

אמנם פסקי הדין האמורים מתייחסים להצבעה בבחירות לרשות מקומית (אלפנבין) והבחירות הכלליות לכנסת (נוימן), אך הגנה על טוהר הבחירות בהליך דמוקרטי - יפה גם להליך אשר לפני. על עבירות אשר נאמרו במסגרת בחירות מקדימות. הבחירות המקדימות הן הקובעות את הרכבה של רשימת מועמדים לכנסת. השחתתן של הבחירות המקדימות מביאה להשחתת הבחירות הכלליות ופגיעה ברצון הבוחר.

נפסק בת"פ (ת"א) 10072/03, מ"י נ' בלומנטל ואח' (אושר בע"פ (ת"א) 70772/06):

לדעתנו אין לראות את העמדתם לדין של פוליטיקאים ועסקנים בגין עבירות של שוחד בחירות כתלם חדש שנחרש בדין הפלילי, גם אם מדובר בבחירות מפלגתיות פנימיות, המקדימות את הבחירות לכנסת. האיסור שבמתן שוחד וקבלתו במהלך מערכת בחירות, בין מקדימות ובין כלליות, הוא כה מובהק וברור לכל, עד כי יש לדחות את הגישה כי הנאשמים ראויים להתחשבות ממשית בעונשם בשל היותם בין הראשונים שהועמדו לדין בעבירות שוחד לפי חוק זה"

עניין נוסף הוא, כי בבחירות מקדימות מצביעים רק בעלי זכות הבחירה במפלגה, אשר מטבע הדברים, מספרם קטן

בהרבה מאשר מספר המצביעים בבחירות הכלליות. משכך, משקלו היחסי של כל קול לא כשר הוא גדול בהרבה מאשר בבחירות כלליות מבחינת השפעתו על תוצאת הבחירות - ועל כן הנזק אות גורם קול לא כשר בודד בבחירות מקדימות גדול במידה ניכרת מאשר בבחירות כלליות.

ר' גם פסק דינו של בית משפט השלום בבאר שבע, כב' הש' בן טולילה, בת"פ 14043-07-11, שם גזר עונש של ששה חודשי מאסר בעבודות שירות לראש ועדת קלפי בבחירות מקדימות אשר זייף תוצאות ההצבעה.

לאור חומרת הפגיעה בערכים המוגנים אשר נסקרו בפסיקה המצוטטת למעלה, מתחם העונש ההולם את העבירות בהן הורשעו הנאשמים הוא מאסר בפועל, לתקופה שבין חודש, אותו ניתן לרצות בעבודות שירות, ועד שמונה חודשים.

נסיבות אשר אינן קשורות בעבירות

נאשם מס' 1

הנאשם יליד 1976, נשוי ואב לילדים. בעבר שימש משגיח כשרות במשטרת ישראל, אך פוטר בעקבות הארוע. מטעוני ב"כ עולה, כי כיום מתפרנס בדוחק, וכי קיים חשש שאם יגזר עליו עונש מאסר בעבודות שירות יאבד את מקום עבודתו.

נאשמת מס' 2

הנאשמת ילידת 1986. נשואה ואם לשלושה. עובדת כסוכנת מכירות. אין לחובתה הרשעות קודמות.

לצד עבודתה, הקימה הנאשמת מס' 2 עמותה לסיוע לאסירים ובני משפחותיהם, בדרך של תמיכה במשפחות האסירים והסדרת ביקורים. הוגשו במסגרת הטעונים לעונש מספר אישורים לענין זה.

בפני שירות המבחן הסבירה הנאשמת מס' 2 את מעשיה בכך שפנה אליה אדם וביקש כי תצביע במקום אשתו, בשל מחלת האשה. להערכת שירות המבחן הנאשמת פעלה בשל חוסר בשלות ואי הבנה של משמעות מעשיה.

המלצת שירות המבחן היא להטיל על הנאשמת מס' 2 של"צ ולבטל את הרשעתה, בשל החשש שההרשעה תפגע בפעילותה במסגרת העמותה למען האסירים.

ב"כ הנאשמות העלתה נימוק נוסף לתמוך בבקשתה לביטול הרשעתה של נאשמת מס' 2, והוא העובדה שבעלה אזרח אמריקאי וקיים חשש שלא תקבל ויזה לארצות הברית אם תעמוד ההרשעה על כנה.

נאשמת מס' 3

הנאשמת ילידת 1988. גרושה ואם לילדה. עובדת כמזכירה רפואית. אין לחובתה הרשעות קודמות. מהתסקיר עולה, כי הגירושין הקשו עליה, בשל התייחסות סביבתה המשפחתית והחברתית לענין.

בפני שירות המבחן הסבירה כי הופעלו עליה לחצים להתחזות לצורך ההצבעה, ולהערכת שירות המבחן הנאשמת מס' 3 פעלה "מתוך דפוס ריצוי" שנועד להתמודד עם תחושות אשמה שלה.

המלצת שירות המבחן היא להטיל על נאשמת מס' 3 של"צ ולבטל את הרשעתה. זאת בשל החשש שההרשעה תפגע

בעתידה.

דין והכרעה

הרשעת נאשמות מס' 2 ו- 3

הפסיקה הדנה בשאלת המנעות מהרשעה נסקרה באופן רחב בפסק הדין בע"פ 11073-05-15, אביעד עובדיה נ' מדינת ישראל (בית המשפט המחוזי בירושלים, הרכב כב' הש' י. נועם, ר. פרידמן פלדמן ומ. בר-עם:

נפסק, כי ניתן להגיע בגזר-דין לתוצאה של אי-הרשעה "רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה" (ר"ע 432/85 גדעון רומנו נ' מדינת ישראל (21.8.85)). **ההלכה הפסוקה מורה, כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהתקיים שני גורמים מצטברים:** "ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים..." (ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337, 342 (1997)). עוד נקבע בפסיקה, כי בכל הנוגע לנאשמים בגירים, "רק נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר תצדקנה סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך הרשעת העבריין" (ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3) 685 (2000); וכן ראו: ע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 869 (2004)). בשורה ארוכה של פסקי-דין נקבע, כי הימנעות מהרשעה של מי שאשמתו הוכחה, הנה בגדר "חריג שבחריגים" והיא "תיעשה אך במקרים יוצאי דופן" (ראו למשל: ע"פ 8528/12 אלירן ציפורה נ' מדינת ישראל (3.3.13), והאסמכתאות המפורטות שם). באשר לשאלה, האם עצם ההרשעה עלולה לפגוע "פגיעה חמורה" בשיקומו או בעתידו של הנאשם, נפסק כי על בית-המשפט להשתכנע, כי "הפגיעה הקשה שתיגרם לנאשם בעטייה של הרשעה, אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית המועטה שזו תניב" (ע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' ביטון (23.7.09)). עוד נפסק, כי בבוא בית-המשפט לבחון את הנזק העלול להיגרם לנאשם "יש להתייחס לנזק מוחשי-קונקרטי, ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות, על פיהן עלול להיגרם לנאשם נזק כלשהו בעתיד" (ע"פ 8528/12 בעניין אלירן צפורה, לעיל; וכן ראו: ע"פ 2862/12 מילמן נ' מדינת ישראל (24.1.13)); וכי על הנאשם העותר לאי-הרשעתו, להציג "חשש ממשי כי הטלת אחריות בפלילים תחבל בסיכויי שיקומו... ובחזרתו לדרך הישר" (רע"פ 7720/12 פלוני נ' מדינת ישראל (12.11.12); וכן ראו: רע"פ 3589/14 שרון לוזון נ' מדינת ישראל (10.6.14)). כן הודגש, כי את הטענות בדבר פגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי השיקום, יש לבסס בתשתית ראייתית מתאימה (רע"פ 7224/14 משה פרנסקי נ' מדינת ישראל (10.11.14)).

ושתי הנאשמות אינן עומדות בתבחינים האמורים:

ראשית אומר, כי לאור חומרתן הרבה של העבירות בהן נכשלו שתי הנאשמות, ספק רב אם מדובר בסוג העבירות אשר ניתן לשקול ביטול הרשעתו של מי שעבר אותן.

מעבר לכך, לא הוכחה פגיעה קשה וקונקרטית במי מהנאשמות, בעצמה העלולה לפגוע בסיכויי שיקומן:

ביחס לנאשמת מס' 2, לכל היותר עולה חשש כי לא תוכל לבקר בבתי סוהר, במסגרת פעילותה בעמותה. חשש זה לא הוכח, וגם אם הוא קיים, אין בכך כדי למנוע את המשך עבודתה של הנאשמת בעמותה, שהרי מדובר בגוף פרטי. קשה להניח שדוקא גוף שמטרתו היא שיקומם של עבריינים יראה בהרשעה פלילית מחסום מלהעסיק אדם.

ביחס לנאשמת מס' 3, כל אשר עלה הוא חשש לפגיעה עתידית בתעסוקתה - וכעולה מהפסיקה המצוטטת למעלה, חשש מעין זה אינו יכול להצדיק ביטול הרשעה.

לאור זאת דוחה הבקשה לבטל את הרשעתן של שתי הנאשמות.

קביעת העונש

לענין קביעת העונש, נסיבותיהם של שלושת הנאשמים ממקמות אותם בצידו הנמוך של המתחם: שלושתם הודו במיוחס להם וקיבלו אחריות למעשיהם, לשלושתם מדובר בהסתבכות פלילית יחידה וביחס לשלושתם מדובר בעבירה אשר נעברה לפני למעלה משלוש וחצי שנים.

לאור זאת, ראיתי להטיל על שלושת הנאשמים עונש זהה, הנמצא בצידו הנמוך של המתחם, גם אם לא בתחתיתו:

א. חודש וחצי מאסר בפועל, אשר ירוצו בעבודות שירות. הממונה על עבודות השירות יקבע לנאשמים מס'

1 ו- 3 מועד התייצבות לריצוי העונש שיחול בסמוך ליום 15.3.16, נאשמת מס' 2 תתיצב ביום 1.3.16.

ככל שיהיה צורך בשינוי מקום ההשמה או מועד תחילת הריצוי, הדבר יעשה על ידי ממונה עבודות שירות ללא צורך בצו שיפוטי נוסף.

ב. חודשיים מאסר, אותו לא ירצו אלא אם יעברו על אחת מן העבירות בהן הורשעו או עבירה שיש בה יסוד של מרמה, תוך שנתיים מהיום.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ח שבט תשע"ו, 28 ינואר 2016, במעמד הצדדים.